

Дручик В. Д. Структурные компоненты готовности будущих учителей физической культуры к внедрению здоровьесберегательных технологий в старшей школе.

В статье указано, что структура готовности будущих учителей физической культуры к внедрению здоровьесберегательных технологий в старшей школе рассматривается как совокупность четырех взаимосвязанных структурных компонентов, наполненных качественными характеристиками и показателями, а именно: мотивационного, когнитивного, процессуального, личностного.

Ключевые слова: структурные компоненты, готовность, будущие учителя физической культуры, здоровьесберегательные технологии, старшая школа.

Druchik V. Structural components of the readiness of future teachers of physical culture to the introduction of health savings technologies in high school.

The article stated that the structure of the readiness of future teachers of physical culture to the introduction of health-savings technologies in high school is regarded as a set of four interrelated structural components, filled with quality features and performance, namely: motivational, cognitive, procedural, personal.

Keywords: structural components, readiness, future teachers of physical culture, health-savings technologies, high school.

**Емінлі Товуз Бахтіяр гизи
Генджинський державний університет**

ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Статтю присвячено вивченню питань, пов'язаних з показниками навчальної діяльності. Було відзначено, що підрахунок показників продуктивності в педагогічній діагностиці навчальної діяльності є важливим.

Ключові слова: навчальна діяльність, продуктивність, діагностика.

Перевірка діяльності викладача та узагальнення його кращих показників на практиці займає важливе місце у педагогічній діагностиці навчального процесу. При діагностиці навчальної діяльності [1-4] особлива увага приділяється вибору її важливих об'єктів. При цьому в центрі уваги стоять такі причини:

а) діагностична майстерність викладача: визначення діагнозу якості знань, вмінь та навичок викладача, вміння визначати рівень освіченості учнів, здатність брати до уваги ці характеристики;

б) методи та способи навчання повинні вибиратися таким чином, щоб вони були максимально та повністю засвоєні і могли б застосовуватися учнями (К. Баланський);

в) продуктивність навчальних матеріалів, занять з виховної точки зору: управління психологічним розвитком учнів, раціональне використання навчання, організація методів і способів, принципів навчання для виховання в учнів свідомої самостійності, вимогливості до самих себе та до інших (Л. В. Занков, В. М. Короков, Б. Т. Лихачев);

г) свідомо діяльність учнів має бути організована таким чином, щоб навчальний матеріал зміг би перетворитися на предмет активної діяльності (А. Н. Леонтьєв, Т. І. Шамова);

д) повинні бути створені такі орієнтирні основи свідомості, щоб при цьому учні змогли ясно уявити, яким чином і чому вони вчать, де і що зможуть шукати, яку інформацію зможуть застосувати і використати, яких показників вони досягнуть;

е) морально-етична атмосфера під час уроків, форма і тон взаємовідносин вчитель-учень, учень-учень;

є) активна позиція учнів на заняттях, їх самостійність, активність, здатність до пошуків, доброзичливе ставлення до викладачів, здатність правильно міркувати про якість засвоєння матеріалу (самоаналіз, самооцінка);

ж) застосування провідних ідей науки, термінології, апарату кмітливості.

Важливий критерій продуктивності педагогічної роботи в процесі навчання – це

засвоєння і застосування основних ідей програмного матеріалу на основі розвитку творчого мислення. Кінцевий підсумок в людській діяльності характеризується кількісними та якісними показниками, дбайливим ставленням до витрат зусиль у створенні матеріальних і духовних цінностей і їх продуктивністю. Усе це складає критерії продуктивності праці.

Перепідготовка навчального процесу, підвищення рівня засвоєння учнями знань, їх вихованості і педагогічної майстерності викладачів – основний показник продуктивності занять. Ці показники знаходять своє віддзеркалення в позитивних якостях, що виникають у процесі оволодіння учнями знаннями, відповідними розумовими, практичними вміннями і навичками. На основі всього зазначеного можна відмітити первинні показники навчання. Невинятковий факт, що перший істотний показник процесу навчання – це об'єм і якість отриманих учнями знань. Знання складає основу людської культури, в основі якої здійснюються будь-які дії людини.

Практичні вміння і навички – другий істотний показник продуктивності занять, який реалізується за допомогою діяльності, умінь і навичок. Розумовий розвиток учнів – третій показник продуктивності занять. Учні одночасно з оволодінням знань, умінь і навичок, певних здібностей досягають систематизації, аналізу, узагальнення отриманих знань, роблять висновки і використовують їх з різними практичними цілями.

Таким чином, розвивається сприйняття, запам'ятовування, пам'ять, мова, мислення, увага, увага, тобто удосконалюються усі розумові якості і здібності (талант).

Уміння застосування теорії на практиці – черговий показник продуктивності занять. Істинними вважаються знання, які можуть бути застосованими, і якими можна скористатися.

Якщо учні не здатні застосувати отримані знання в практичній діяльності, то ці знання самі по собі втрачають своє значення.

Застосування одночасно створює уявлення про якість сприйняття, також засвоєння знань, про рівень розвитку інтелекту учнів, про їх практичну діяльність, вміння та навички. Привчання до процесу навчання, свідоме засвоєння матеріалу і усвідомлене читання, вміння виражати думки, колективно роздумуючи про щось, – важливий показник якості навчання. Учні повинні вчитися колективно діяти, мислити і бути творчими. Разом з тим, потрібно добитися самостійного спостереження на заняттях за якістю засвоєння знань кожним учнем, оцінювання отриманих знань, умінь і навичок. Правда, їх вимір і оцінювання супроводжується певними труднощами. Передусім, на практиці застосовуються окремі показники першого рівня. Так, іноді враховуються розумовий розвиток учнів, їх свідомість і активність, самостійність, творча здатність, ерудиція (ерудованість), логічне і зв'язне пояснення матеріалу. У ряді випадків оцінюється застосування теорії на практиці, але вміння спільних розмірковувань, об'єктивної оцінки знань, умінь і навичок залишається поза полем уваги.

Широко поширені завдання, вправи і приклади щодо застосуванню матеріалу, який вивчається. Викладачі можуть успішно скористатися цими можливостями. У такому разі закріплюються і поглиблюються знання, вміння і навички учнів, відшліфовується їх практичне мислення, формується їх життєва позиція. Таким чином, покращується якість продуктивності уроку, тісно пов'язуються навчання, виховання і розвиток. У результаті на основі свідомої активності учнів можна отримати уявлення про вміння читати, розмірковувати, про розвиток сили і здібностей.

Збір первинних показників (відомостей), що відносяться до підсумків навчання, вимагає часу. Тому продуктивність навчання оцінюється не на основі первинних, а на основі показників певних критеріїв.

Таким чином, уміння застосовувати теорію на практиці передбачає і свідомість, і активність, і самостійність, і обсяг потрібних знань, якостей, правдивість, а також формування знань і умінь.

Свідомо активність вважається обов'язковою в наступних випадках: чи може учень швидко визначати основну ідею, чи активний під час занять, чи ставить розумні питання, чи може правильно оцінювати питання однокласників і т.д.

Формується прив'язаність до навчання, здатність колективно приймати рішення,

вміння жити в колективі, вміння самоаналізу і самовиховання, оцінка знань, умінь і навичок.

Усе це забезпечує виконання домашнього завдання, наполегливість в подоланні труднощів в навчанні. Світогляд, самоаналіз і освіченість учнів також є показниками продуктивності. Вони вважаються складнішими і узагальненими показниками, кожен з яких виступає показником первинності і критерію навчального процесу. Але їх вимір і завдання є дуже складним процесом, і можливі лише в умовах вищого рівня самосвідомості і самооцінки. На основі відповідей учнів можна визначити, якими видами і способами самоаналізу вони займалися, на основі якої головної ідеї сформувалося їх ставлення до життя, до оточуючого середовища, до колективу, членами якого вони самі є, і до самих себе. Таким чином, відповідно до критеріїв можна раціонально і доцільно розмірковувати про продуктивність навчання.

Критерії і ознаки продуктивності навчання пов'язані з показниками. Говорячи про критерії продуктивності навчання, мається на увазі сукупність ознак, які реально вимірюються, характеризують якісні і кількісні зміни в духовному житті викладачів і учнів.

Усі показники характеризуються цілим рядом реальних явищ, які проявляються у поведінці і діяльності викладачів і учнів. Важливо враховувати ці показники в педагогічній діагностиці процесу навчання.

Засвоєння провідних ідей і продуктивність навчальної діяльності по впровадженню їх на практиці стоять в центрі уваги школярів, залучених до експерименту. Цей процес оцінюється на основі нижче вказаних явищ і проявів: уміння самостійного, свідомого, творчого засвоєння програмного матеріалу; уміння аналізувати реальні прояви науки за допомогою основних ідей, отриманих в процесі навчання, інформаційних основ; знання основного, істотного, уміння відрізнити його від другорядного; правильність і правдивість використання знань при здійсненні практичних завдань; врахування своїх можливостей, умінь і здібностей в процесі практичної діяльності; оцінка якості виконаної роботи.

В процесі навчання виявляються свідомо активність учнів, здатність стабільної роботи, уміння подолання складнощів, і вони фіксуються на основі певних показників:

- збереження стабільності уваги на усіх етапах навчання (час роботи, який передбачає кількість і проміжок відволікання уваги);
- ставлення до неблагополучного навчання (бути наполегливим, обґрунтовувати свої вчинки, небажання вчитися, вимоги до самонавчання);
- види розумових труднощів, які учні здатні подолати (складність засвоєння теорії, активна участь при створенні внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків, складність використання теорії, здатність захищати свої погляди, складність засвоєння великої кількості інформації);
- уміння примушувати себе заново виконувати неякісно виконану роботу;
- уміння визнавати свої помилки.

У результаті відповідальність за навчання характеризує духовні і вольові сторони учня в процесі навчання. Ця відповідальність проявляє себе за допомогою певних показників:

- виконання своїх навчальних завдань, вимог викладача;
- розуміння соціальної значимості і особистої необхідності;
- старанність і наполегливість при засвоєнні програмного матеріалу, у цьому напрямку підходить вимогливо по відношенню до себе;
- вимога до високої якості навчальної роботи;
- боротьба з вольовими труднощами, мобілізація цього напрямку своїх сил і здібностей;
- уміння чергувати дні праці і відпочинку, відновлювати свою працездатність;
- здатність бачити свої успіхи і недоліки, і робити виправлення в цьому напрямі;
- вимогливе відношення до знань і навчання однокласників.

Рівень педагогічної майстерності викладача – обов'язковий показник навчальної роботи, якості уроку, його продуктивності. Як відмічав Марагали Афхаді: “Якість викладання проявляється рівнем навчання учня” [5, с. 56].

Ці слова мають глибокий зміст. Якщо програмний матеріал продуктивно викладається, якщо процес навчання забезпечує освіту, виховання і розвиток учнів, то усе це значною

мірою змінює викладача, внаслідок чого викладач залишається задоволеним своєю роботою.

Швидкий розвиток розуму і здібностей учнів свідчить про педагогічну майстерність викладача. У зв'язку з цим кожен викладач повинен розвивати себе в якості методиста, фахівця свого предмета, вихователя, учителя, дбайливої людини і психолога.

Використана література:

1. *Ингенкамп К.* Педагогическая диагностика : пер. с нем. – М. : Педагогика, 1991. – 240 с.
2. *Михайлычев Е. А.* Методики диагностики воспитанности // Школьные технологии. – 2003. – № 4. – С. 128-127.
3. *Михайлычев Е. А.* Методики педагогической психодиагностики // Школьные технологии. – 2003. – № 3. – С. 128-127.
4. Педагогическая диагностика в опытно-экспериментальной школе. – М.-СПб., 1993.
5. *Az söylə, söz söylə (Şərqin şifahi və yazılı abidlələrində tərbiyəvi fikirlər) / Hazırlayanlar A. N. Abbasov, S. N. Həsənova.* Bakı: Maarif, 1993, 400 s. [Переклад: Менше говори, але слово скажи (Виховні думки в усних та письмових пам'ятниках Сходу) / підготували : А. Н. Аббасов, С. Н. Гасанова. Баку: Мааріф, 1993, 400 с.]

Еминли Товуз Бахтияр гизи Показатели продуктивности учебной деятельности.

Статья посвящена изучению вопросов, связанных с показателями учебной деятельности. Было отмечено, что подсчет показателей производительности в педагогической диагностике учебной деятельности является важным.

Ключевые слова: учебная деятельность, производительность, диагностика.

Tovuz Bakhtiyar gizi Eminli Productivity indicators of educational activity.

The article is devoted to the investigation of the questions connected with the productivity indicators of educational activity. It is noted that allowance for the productivity indicators in pedagogical diagnosis of the educational activity is important.

Keywords: educational activity, productivity, diagnosis.

Завалко К. В.

**Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

ІННОВАЦІЙНІСТЬ ЯК ОЗНАКА МОДЕРНІЗАЦІЇ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто ключові аспекти модернізації вищої музично-педагогічної освіти, зокрема впровадження інноваційних технологій навчання, обґрунтовано необхідність оволодіння майбутніми вчителями музики інноваційною діяльністю.

Ключові слова: модернізація вищої музично-педагогічної освіти, інноваційні технології навчання, майбутній вчитель музики.

Однією з ключових проблем забезпечення розвитку вищої школи України у напрямі інтеграції до європейського освітнього простору є пошук і впровадження принципово нових ідей, рішень і механізмів для модернізації змісту і форм навчання, підвищення якості підготовки фахівців, забезпечення відповідності освітніх послуг вітчизняних ВНЗ європейським і світовим стандартам.

Актуальні напрями, принципи і заходи освітньої політики держави в напрямку модернізації української освіти віддзеркалені в численних нормативно-правових документах, що регулюють діяльність української вищої школи. Так, нормативну базу сучасної інноваційно-освітньої політики держави складають закони та інші нормативно-правові акти України: “Про вищу освіту”, “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”, “Про Національну програму інформатизації”, “Про основні напрями реформування вищої освіти в Україні”, “Про стан і перспективи розвитку вищої освіти в